

Жидков Валерій Леонідович, аспірант наукової лабораторії з проблем досудового розслідування Національної академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПРИЗНАЧЕННЯ РЕВІЗІЇ ДЕТЕКТИВАМИ НАЦІОНАЛЬНОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО БЮРО УКРАЇНИ

Особливе місце під час проведення досудового розслідування у кримінальних провадженнях детективами Національного антикорупційного бюро України займає призначення та проведення ревізій.

На сторону обвинувачення до якої відносяться детективи Національного бюро відповідно до вимог ст. 2, 9, 91 КПК України покладається вжиття заходів щодо швидкого, всебічного, повного та неупередженого дослідження обставин кримінального провадження, виявлення події кримінального правопорушення, осіб, які його вчинили, інших обставин, що підлягають доказуванню, і таким чином забезпечення ефективного досудового розслідування.

Кримінальним процесуальним кодексом України передбачалось, що слідчий та прокурор уповноважені призначати ревізії та перевірки у порядку, визначеному законом, проте після виключення пункту 4 частини другої статті 40, та пункту 6 частини другої статті 36 КПК України, на підставі Закону України «Про прокуратуру» № 1697-VII від 14 жовтня 2014 року, вказані зміни призвели до ускладнення виконання стороною обвинувачення вимог ст. 2 КПК України.

Виходячи із аналізу норм кримінального процесуального законодавства України та інших законів України, детективами Національного антикорупційного бюро України знайдено практичний вихід із вказаної ситуації, виходячи із наступного.

Згідно з ч. 1 ст. 1 КПК України порядок кримінального провадження на території України визначається лише кримінальним процесуальним законодавством України, яке відповідно до ч. 2 ст. 1 КПК України складається з відповідних положень Конституції України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цього Кодексу та інших законів України.

Водночас, ч. 2 ст. 93 КПК України передбачено, що сторона обвинувачення здійснює збирання доказів, в тому числі і шляхом отримання від органів державної влади висновків ревізій та актів перевірок. Схоже положення міститься і в п. 2 ч. 2 ст. 19-2 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» відповідно до якого орган державного фінансового контролю в Україні, а також інші державні органи, що здійснюють державний контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами законодавства України, з метою запобігання та протидії кримінальним правопорушенням, віднесеним до підслідності Національного бюро, зобов'язані: за зверненням Національного бюро проводити у межах своєї компетенції ревізії, перевірки та інші дії щодо контролю за дотриманням законодавства України фізичними та юридичними особами.

Таким чином частина 2 ст. 93 КПК України та п. 2 ч. 2 ст. 19-2 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» надають правові підстави детективам Національного бюро ініціювати питання про призначення ревізій.

Крім того, позаплановою виїзною ревізією вважається ревізія, яка проводиться за наявності хоча б однієї з таких обставин, зокрема, у разі надходження доручення щодо проведення ревізій, у тому числі, від Національного антикорупційного бюро України, в якому містяться факти, що свідчать про порушення підконтрольними установами законів України, перевірку додержання яких віднесено законом до компетенції органів державного фінансового контролю, та вона проводиться органами державного фінансового контролю за судовим рішенням, ухваленим у кримінальному провадженні (п. 5 ч. 5 ст. 11, ч.6-8 ст. 11 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» (далі – Закон).

Розпорядженням Кабінету Міністрів України «Питання Державної аудиторської служби» від 24.06.2016 № 519-р на Державну аудиторську службу покладено функції і повноваження Державної фінансової інспекції, діяльність якої припиняється.

Порядком взаємодії між органами державної контрольно-ревізійної служби, органами прокуратури, внутрішніх справ і Служби безпеки України, затвердженого спільним наказом від 19.10.2006 № 346/1025/685/53 та зареєстрованого в Міністерстві

юстиції України 25.10.2006 за № 1166/13040 (далі – Порядок) позапланова виїзна ревізія на об'єкті контролю за зверненням правоохоронного органу проводиться, у разі надання ним постанови про призначення ревізії, а якщо справу порушено за фактом, що стосується діяльності підконтрольної установи, до постанови додається дозвіл суду на проведення ревізії (п.п. 2 п. 2.4 Порядку).

З урахуванням вищевказаного та встановлених під час досудового розслідування обставин детективами Національного антикорупційного бюро України обґрунтовуються відповідні клопотання до слідчого судді про надання дозволу на проведення позапланової ревізії Державною аудиторською службою України (Державною фінансовою інспекцією України).

Таким чином, з аналізу вищевказаних правових норм та слідчо-суддівської практики, можна стверджувати про наявність у законодавчих актах підстав для звернення детективами Національного бюро до суду з відповідними клопотаннями.

Проте, у зв'язку з відсутністю у Кримінальному процесуальному кодексі України прямої норми, якою передбачено порядок призначення та проведення ревізії в рамках кримінального провадження, деякі слідчі судді з вказаних підстав відмовляють у задоволенні таких клопотань, що свідчить про неоднакове тлумачення та застосування вищевказаних законодавчих актів.

У зв'язку з викладеним доцільним є внесення відповідних змін до Кримінального процесуального кодексу України в частині передбачення певного порядку призначення та проведення ревізій в рамках кримінального провадження.

Крім того, потребує внесення змін і в Порядок взаємодії між органами державної контрольно-ревізійної служби, органами прокуратури, внутрішніх справ і Служби безпеки України, у зв'язку з необхідністю внесення до нього органів досудового розслідування, а саме: органів Національної поліції; органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства; органів Державного бюро розслідувань; Національного антикорупційного бюро України; органів Державної кримінально-виконавчої служби України.